Ч. 60 (14.308). Львів, вівторок 17. березня 1936. Oplata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060, 145.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Замкнення „Показу виробів українського промислу".

В неділю 15. ц. м. замкнено виставу, яка сповняла велику службу пропаганди виробів нашого молодого промислу і здобула собі симпатії та популярність серед львівського громадянства. Через 10 саль „Нар. Дому" перейшло коло *15 тисяч осіб*, між ними теж трохи селян з підміських сіл. Серед відвідувачів було також чимало неукраїнців, які з великим признанням висловлювалися про наш промисл, зокрема про гарне зааранжування вистави.

Фреквенція в останню неділю була дуже сильна, а коли зближалась година офіціяльного замкнення (17-а), тоді всі салі були битком заповнені нашими громадянами, з яких деякі вже вдруге, а то й утретє прийшли, щоб полюбуватись експонатами рідного виробу. Замкнув виставу коротою промовою студ. *Білинський* іменем організатора „Показу", кооперативи студентів вис. торг. шкіл „Торговельник".

Властиве замкнення з роздачею *„Похвальних Грамот"* у числі 10 і *„Грамот Участи"* (дістали всі учасники) відбулось підчас комерсу в салях Союзу Українських Купців і Промисловців. Комерс відбувся вечором і затягнувся до пізної ночі. За столом у численних промовах висказано багато цінних і цікавих думок про наш промисл, про органічну працю нашої молоді, про кооперацію та приватників і взагалі про наше господарське життя, його вимоги й вигляди.

Присуд у стрийському процесі.

Вночі зі суботи на неділю, в год. 12-ій запав присуд на 26 підсудних у приналежності до ОУН та за вересневі події.

Трибуналові проводив д-р Рибіцький; вотували судді: Видра і Давидович. Обвинувачував прок. Ліс-Ольшевський.

Боронили: *д-р В. Старосольський, д-р Гарасимів, д-р Лужецький, д-р Калуський і м-р Я. Палог.* Оборонці, якими проводив *д-р Старосольський* зі Львова, відомий оборонець з інших політичних українських процесів, вив'язалися якслід зі свого завдання. Промова д-ра Старосольського і своїм змістом і формою зробила незатерте враження. Це була крім промови д-ра Калуського найдовша оборонна промова в цьому процесі, бо тревала 4 і пів год. Промови д-ра Гарасимова д-ра Калуського й д-ра Лужецького, глибокі думками, зробили дуже гарне та корисне враження.

Зачисливши усім підсудним амнестію трибунал виміряв такі кари:

Паньків Іван на 8 літ вязниці, Томицький Микола 8 літ і 6 міс., Проців Степан 8 літ, Проців Гриць 8 літ, Корда Іван 8 літ і 6 міс., Угера Михайло 9 літ, Гринів Роман 7 літ, Саварин Іван 6 літ, Галецький Микола 5 літ, Табинський Микола 5 літ, Пришляк Евген 4 роки, Горак Михайло 1 роки, Максимів Федь 4 роки, Гриць Андрій 4 роки, Шух Михайло 2 роки і 6 міс., Николишин Олекса 2 роки, Круць Онуфрій 3 місяці з припиненням на 2 роки. Засуджені приняли присуд спокійно.

10 підсудних, яким не доказали вини, випущено на волю, а саме: *Стасів Федір, Ярослав Пришляк, Рудка Григорій, Верега Евген, Гриця Іван, Проців Гнат, Демко Іван, Горак Сень, Гірник Марія.*

Що буде далі з Німеччиною й Европою?

Прага, березень 1936.

— Коли спокійно аналізуємо останній вчинок Гітлера — порушення льокарненського пакту і військову обсаду здемілітаризованої смуги по обох берегах Рену, мусимо льогічно приняти таку альтернативу: або европейське здивування з приводу цього вчинку є нещире, або европейські державні мужі не вміли дивитися в майбутнє і передбачати. Бо кожний, хто вдумувався в душу Німеччини, мусів передбачати, що це скорше чи пізніше станеться. Після приверненя загально-обовязкової військової служби мусіла прийти і військова обсада здемілітаризованої смуги, Надренії, бо одно і друге — це ніщо інше, як лише льогічні і конечні факти, які ведуть до ступневого, але остаточного здійснення німецької рівноправности. І якщо з мирових договорів залишилася ще якась така постанова, яка ставить Німеччину в менш вартісне становище і цим стоїть на перешкоді до цілковитої рівноправности, то будьмо певні, що одного гарного дня Гітлер і цю постанову зломить.

Так роздумує над останнім вчинком Німеччини відомий чехословацький журналіст Пероутка у статті „А що тепер?" у пражській „Пржітомності". Це той самий журналіст, який так спокійно і критично роздумував і над всіми попередніми подібними вчинками Німеччини, які мали на меті довести Німеччину до повної рівноправности, і який тоді вже обвинувачував европейських рішальних політиків у короткозорості та перестерігав їх перед всякими „можливими несподіванками". Як ті попередні цікаві статті Пероутка, так і цю ми дозволимо собі зреферувати нашим читачам — подаючи від себе лише деякі коротенькі коментарі, бо вважаємо, що вона настільки цікава і серед голосів цілої чехословацької преси така оригінальна та, можна сказати, одинока своїм підходом, що вповні на це заслуговує.

Світ — пише Пероутка — давно вже повинен був бути приготований на те, що сталося тепер у Берліні. Кожний повинен був рахуватися з тим, що мусить колись прийти день, коли Німеччина — без огляду на її режім — захоче бути суверенним паном цілої своєї території, всіх своїх інституцій і своїх вчинків так, як це є у всіх інших державах. Ніякий сильний нарід не дасть себе держати приниженим лише при допомозі якогось мирового договору. Европа після світової війни привикла мати до діла зі слабою Німеччиною, а тому й не диво, що вонаворушиться, коли нині мусить привикати до сильної Німеччини. Французький премієр заявив, що Франція не стерпить, щоб Штрасбург стояв на досяг німецьких гармат, а Німеччина йому на це відповіла: А Фрайбург, Карльсруге, Мангайм, Саарбрікен і т. д. можуть лежати в досягу французьких гармат? Ось де лежить суть складного питання рівноправности, складного тому, що від 1918 р. ми привикли дивитись на нерівноправну Німеччину.

Але істотний зміст цілої німецької проблеми міститься нині не лише в здійснюванні німецької рівноправности, але головно в тому, що її остаточно здійснює не попередня демократична Німеччина, але теперішня, гітлерівська Европа

НІМЕЦЬКІ УМОВИНИ ПЕРЕГОВОРІВ.

ЗАПРОШЕННЯ ДО ЛЬОНДОНУ.

ЛЬОНДОН, 16. 3. ПАТ. Після суботнього явного засідання почала Рада Ліги негайно друге — тайне, де вирішила **запросити телеграфічно німецький уряд взяти участь у засіданні, в якому Рада Ліги розглядатиме декларації французького та бельгійського уряду.**

ВІДПОВІДЬ.

БЕРЛІН, 16. 3. ПАТ. Як подає вчора вечором оголошений комунікат, німецький уряд дав таку **відповідь на запрошення Ради Ліги Націй до участи у льондонських нарадах:**

„Німецький уряд у принципі готов приняти запрошення. Припускаємо, що **підчас нарад та рішення буде німецький представник мати рівні права з іншими членами Ради** і просимо це потвердити. Потягнення нім. уряду, що викликало обвинувачення зі сторони Бельгії та Франції, не зводиться до самого привернення суверенних прав над Реном, але обнимає також конкретні пропозиції, як забезпечити мир в Европі. Нім. уряд уважає, що годі розділювати поодинокі частини його політ. акції, тому **візьме участь у льондонських нарадах лише під умовиною, що заінтересовані держави готові у найближчому часі почати переговори над нім. пропозиціями.** В тій цілі нім. уряд скомунікується з британським, під проводом якого відбуваються наради льокарненських держав". Підписаний мін. Нойрат.

ВРАЖІННЯ ЗАКОРДОНОМ.

ФРАНЦУЗИ ОБУРЕНІ.

ЛЬОНДОН, 16. 3. ПАТ. **Міністер Фляндем заявив представникам преси, що радше покине Льондон і Раду Ліги, ніж прийме переговори на базі Гітлерових пропозицій.**

АНГЛІЙЦІ РОЗЧАРОВАНІ.

ЛЬОНДОН, 16. 3. ПАТ. Представник англ. міністерства закорд. справ висловив пресі думку свого уряду про німецькі домагання. **Німеччині слід дати рівноправність у Раді Ліги Націй, зрештою про це має рішити сама таки Рада, подібно як і про те, чи німецькі пропозиції мають служити як основа переговорів.** Цю другу німецьку умовину годі погодити з франко-бельгійськими домаганнями евакуації нім. військ з Надренії. **Тому англійський уряд розчарований німецькою відповідю, тимбільше, що він робив у Берліні спеціяльні кроки, підтримуючи запрошення Ради і не сподівався, що Німеччина ускладнюватиме ситуацію.**

Британський уряд заангажувався досить далеко: брит. амбасадор Філіпс відвідав у суботу вечором мін. фон Нойрата, а вчора передполуднем Гітлера і передав цьому останньому особисте прохання Ідена, що закликав Гітлера приняти запрошення. Гітлер, здається, дав позитивну відповідь. **Відкинення Іденової просьби уважають дезавуванням британської інтервенції.**

ІТАЛІЙЦІ ВДОВОЛЕНІ.

РИМ, 16. 3. ПАТ. **Німецька відповідь не викликала занепокоєння.** Італійська публ. опінія боялася лише англьо-французького порозуміння без участи Німеччини, бо воно могло зблизити обі держави, приняти форму військового алянсу, спаралізувати франко-італійську співпрацю та зробити актуальною загрозу англьо-французького співділання на випадок протианглійського нападу Італії. Зате італійці вдоволені тим, що **питання протиіталійських санкцій лучаться зі справою Надренії, яку годі розвязати без участи Італії.**

ХИТРО-МУДРО

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

сама могла вибирати, кому дозволити на неминучу рівноправність і вина за цей поганий вибір спадає тепер лише на цю Европу, на її політичну короткозорість. Не хотіли дати рівноправности демократичній Німеччині, то мусять нині погодитися з тим, що бере її собі тепер крок за кроком гітлерівська Німеччина сама. Бере та ще й кулаком об стіл бе. Штреземан „елегійно нарікав", остерігав, просив, а Гітлер нікого не питається, ще й погрожує. Ще перед десятьома роками булаб виплатилася розумна політика, а якаж виплатиться нині?

Европа нині не має вибору, як його мала колись. Вона має нині до діла з такою Німеччиною, яку сама собі витворила своїми власними помилками. Але таке ствердження дійсности мало помагає. Треба щось робити. Але що?

Треба передусім добре знати: чого хочемо? І так треба в першу чергу ясно здати собі справу з того, що Гітлер не відкличе свого вчинку. Тільки переможна війна моглаб його до цього примусити. Але хто відважиться на такий крок?

Санкції? Смішно подумати, щоб і вони примусили Німеччину до відступу. Европа вже має досить санкцій супроти Італії, а як тут ще тепер вести санкції відразу аж проти двох великодержав? Уже за дуже короткий час тяжко булоб рішити, хто проти кого веде санкції: чи Англія, Франція, Чехословаччина, Югославія і т. д. проти Німеччини й Італії, чи Італія та Німеччина проти них. Краще булоб, колиб европейські політики завчасу покинули ілюзії, що господарськими санкціями зможуть Німеччину до чогонебудь змусити. Санкції проти Німеччини — це був би меч, який тримають не за руковть, а за вістря і так ним вимахують. Такі санкції знищилиб остаточно все те, що ще лишилося з господарського співжиття Европи. Не видержалиб їх ані ті, ані тамті, а нестерпне напруження мусілоб у кінцевому свому висліді довести до війни.

Отже здається, що Гітлер поставив Европу перед доконаний факт, з яким треба погодитися. Але Гітлерівський вчинок складається з двох частин: зі зломання льокарненського договору і з нових мирових пропозицій. Коли брати пропозиції Гітлера самі по собі, то вони такі далекосяглі, що світ, прийнявши їх, міг би спокійно відітхнути. Цеж ніщо інше, як лише оправдана надія на прихід ліпших часів. Але є в них одна велика заковика: брак довіря в гітлерівську Німеччину, що ставить Европу перед нову тяжку проблему, а саме, що в такому випадку робити з цими гітлерівськими пропозиціями?

Французький премієр відповів на них покищо коротко: Не переговорюємо! Треба сподіватися, що це ще не остаточне становище Франції. Світ є в такій тяжкій ситуації, що не може собі дозволити на рішуче: „ні", дарма, що суть цих гітлерівських пропозицій викликує оправдані побоювання і сумніви. Це булоб навіть легкодушністю казати без розваги: „ні". Ще перед двома тижнями Европа булаб безмежно тішилася, якби Німеччина була виявила свій намір вернутись до Женеви; а чи ж нині, після остаточного досягнення військової рівноправности, поворот Німеччини до Ліґи Націй вже справді нічого не варт? Коли мав він свою вартість перед чотирнадцяти днями, то має її й нині, і тому не можна цієї справи вирішувати тепер лише пустими фразами.

Кожний знає, як воно тяжко пускатися на політичні пророцтва, але нинішня загально-політична ситуація дозволяє на одно безсумнівне пророцтво: з Німеччиною будуть переговорювати. Вже хочби тому, що так хоче Англія, а далі й тому, що поза переговорами лишається лише одно: війна. Треба зробити все, щоб війна мусіла прийти аж після вичерпання всіх можливостей. „Правда — каже Пероутка — не треба переоцінювати мирових пропозицій Німеччини. Ми знаємо, що є це голуб на даху, і тому булоб глупо через це пускати воробця з руки; але треба поглянути, чи не можна, тримаючи кріпко цього воробця в руці, зловити й цього голуба на даху. Ось яка мусить бути европейська тактика супроти Німеччини. **Голуб на даху — це можливість порозуміння з Німеччиною, а воробець у руці — це істнуючі оборонні союзи".** Европа мусить бути приготована на кожний випадок. Не можна нічого занедбати — без огляду на те, чи Гітлер приходить з мировими пропозиціями, чи ні; але з другого боку булоб великим гріхом, колиб не звертати ніякої уваги на можливість порозуміння. Не треба забувати, що обсада німецьким військом здемілітаризованої смуги над Реном — це ще не кінець дипльоматичної гри Німеччини, і тому Европа мусить на дальші її етапи бути приготована. Треба сподіватися, що вже недалекий той час, коли Німеччина зажадає звороту бодай деяких кольоній, і це буде останній ступінь на дробині, по якій Німеччина послідовно підноситься до повної рівноправности.

На нашу думку — кінчить свою статтю Пероутка — ніхто й ніщо не спинить уже Німеччини перед досягненням повної рівноправности. Завданням Европи бути на це все завчасу приготованою, а не аж опісля стояти безрадно перед доконаним фактом. З Німеччиною треба переговорювати і таким чином старатися притягнути її до системи забезпеки европейського миру.

Коли пишемо отсі рядки, в Льондоні йдуть наради над тим, як і що робити з Німеччиною. Але які там не булиб рішення цих нарад, зреферована нами стаття має так багато цікавих і реальних думок, що вона має безумовно свою конкретну вартість. Зрештою думки Пероутки вповні покриваються з тими основними думками, що їх у цій справі висловив наш часопис у статті „Кінець версайського мира" з 10. п. м.

М—н.

Рільництво як підстава нормального розвитку держави.

Із промови сен. Юліяна Павликовського, виголошеної 11. березня ц. р. на пленарному засіданні сенату при дебаті над буджетом міністерства рільництва і рільних реформ.

Висока Палато! Забираючи слово в імені сенаторської групи Української Парляментарної Репрезентації при обговорюванні ресорту підставової вітки нашого суспільного господарства — рільництва, не можу збути мовчанкою деяких змін, що останніми часами зарисувалися на овиді сучасної господарської думки. Новий підхід до розвязки господарських ускладнень у державі, себто згідно з цією новою господарською думкою можуть довести до засадничих змін на фронті сільського господарства, а в висліді причинитися до направи цілости суспільного господарства. Маючи на оці цю нову господарську думку, що зродилась серед суспільности і в уряді, хочу вірити, що час безплідних дискусій на тему боротьби з кризою поточне у минувшині, що в недалекій майбутньости згине безповоротно егоїзм тих господарських верств, які розпоряджають кращою, справнішою і більше впливовою організацією, яка так часто працює для чужого капіталу, вивискуючи слабші й менше впливові господарські верстви, а серед них і рільництво. Хочу вірити, що уряд і ціла суспільність стане до гармонійного змагання при здійснюванні нової органічної програми господарської праці, що саме зарисовується.

СТАРІ ГОСПОДАРСЬКІ ПРАВДИ.

Сучасна господарська думка збагачена новим відкриттям старих господарських правд.

Щож це за старі правди?

Перша з них, це зрозуміння, що суспільне господарство в своїй цілості, це не конґльомерат незалежних від себе господарських процесів поодиноких віток цього господарства, а випадкова органічного звязку господарських процесів. Належне функціонування суспільного господарства як цілости вимагає співмірного розвитку всіх його складників, подібно як організм залежний від співмірного розвитку всіх органів.

Законам взаємної співзалежности складників підлягає теж господарський організм.

Захитання рівноваги в господарських процесах — це сумна сьогоднішня дійсність браку хліба і праці для загрозливо великої маси населення, це не лише хронічний, але й гострий голод тисяч спролетаризованого села, на якому що третій дорослий чоловік є непотрібний до праці на ріллі. Село помножує кадри безробітних по містах, а готівковий дохід сільських господарств на українській території для 70 прц. халупничих і карлових господарств до 2 гектарів поверхні вже від літ упав на рік і на голову тої категорії рільничого населення до суми нижче 20 зол.

З упадком рільництва паде не лише матеріяльна, але й духова культура села. Сумна дійсність сьогоднішнього дня це просто наслідок потурання господарській політиці, якої режисерами є ті, що на егоїзмі власної вітки господарства, на привілею одностороннього підтримування саме лише їх господарської діяльности будуючи власний добробут, вливали в уряд і в суспільність переконання, що працюють корисно для направи цілости суспільного господарства.

ТЯГАР, ЩО ПАДЕ НА РІЛЬНИЦТВО.

Кошти хибної політики платило й платить готівкою рільництво, аж до цілковитого випорожнення своїх грошевих засобів, що з року на рік маліють, зменшувані не лише спадком цін на рільничі плоди, але й зростаючими, всупереч дефляційній політиці, прилюдними тягарами, яких дотепер не обнижено. Останній час зірвати радикально з такою господарською політикою, яка несе загладу підставовій вітці суспільного господарства — рільництву в державі у 70 прц. рільничій.

Хай новий курс господарської політики, опертий на органічній програмі забезпечить рільництву не привілеї, але належне місце у цілости господарських процесів, тимсамим і в суспільному доході. Нехай цей курс поступнево приверне попладність рільної продукції, а привертаючи цю попладність, нехай видатно посилить розвиток промислу й ремесла, запевняючи тією дорогою хліб і працю для всіх.

Остання велика господарська нарада, що її запроєктував уряд, нарада під проводом п. премієра і п. віцепремієра зєднила всі галузі суспільного господарства у спільному шуканні синтетичної програми господарської праці.

Другою скріпляючою правдою це зрозуміння, яке значіння у промислово-аграрній державі має село, не лише як продуцент рільничих плодів, але й як консумент промислових виробів.

Нерільнича суспільність спостерегла врешті село. Чиж в часі кризи не було спроб затореклями села супроти міста? Навпаки були. Була не лише затореклями, але й виразні перестороги уряду, які звертали містам увагу на зійсні причини внутрішньої кризи.

МІСТО І СЕЛО.

Вже в першому році розшалілої господарської кризи тодішній премієр Пристор, промовляючи до представників преси дня 17. І. 1931. р. виразно зазначив: „Джерело загальної кризи є безсумніву в господарській кризі, яка проявляється у катастрофальному спадку цін на рільничі продукти, при неспівмірному обнижуванні цін промислових виробів".

Про співзалежність розвитку міст і промислу від розвитку рільництва говорили рільники від ряду літ. Голоси рільників проходили без відгомону в промислових колах! Ці сфери не лише не хотіли поробити висновків із вчасної перестороги уряду, але що більше, мали переконати уряд про потребу преференції для промислу, про потребу його концентрації, яка на жаль довело до нездорової у львиній частині його картелізації, до господарських змов з характером заговорів хапчивости, яких жертвою падали інші господарські верстви, а в першій мірі рільництво, як природний і масовий відборець промислових виробів.

Тому теж не вважаючи на сливну боротьбу з ославленими ножицями цін, рамена ножиць не лише не замикалися, але вигострені на твердому камені хапчивости, задавали тим глибші рани рільництву, залежному щодо цін рільничих плодів від світової конюнктури.

На підставі даних Інституту досліджування конюнктур і цін отворення ножиць і тепер є таке, що в порівнанні до цін з 1928 р. рільник за свої продукти дістає лише 37 прц., а за набуване платить майже 71 прц.

Минали літа від перших перестороґ нерільничого світа за відповідну міру в його відношенні

то село. Деяке отверезіння більш платонічної натури прийшло в 1934 р., коли промислові кола через обезсилення села дійсно втратили більшість рільничої клієнтелі — цього масового клієнта, що дотепер солідно платив. І це, коли побачили, що при замовленнях у промислі бракує села, не спонукало промислу — а в тому часі промисл був дуже скартелізований — переглянути самотужки калькуляцію цін, до їх відповідної обнижки, щоб оживити обороти із селом та утримати, а може й поширити промислову продукцію, а що за тим іде — поборювати безробіття міст.

У контролю калькуляції цін мусів вмішатися уряд п. премієра Косцялковського при кінці минулого року. Переведена дотепер акція ревізії цін і розвязання селекціонованих, шайних і господарсько неоправданих картелів, видається незадовільна. Така загальна опінія рільничого світа.

Також сам п. премієр, отвираючи Велику Господарську Нараду 28. лютого ц. р., отже після закінчення праць т. зв. Картелевої Комісії, вважав конечним зазначити, що тепер положення рільництва є „гальмою, яка утруднює господарські процеси". Звідти теж і надія, що усування всіх причин, які спричинюють гальмування нормальних господарських процесів з боку рільництва, отже й неправильне відношення промислу до рільництва можемо вважати і на відтинку цін і картелів не як закінчене.

ПОТРЕБА ПОПРАВИ РІЛЬНИЦТВА.

Поправа рільництва в промислово-аграрній державі, це точка виходу, це основна проблема, від якої залежить оздоровлення суспільного господарства як органічної цілости.

Привернення господарської рівноваги рільних варстатів, забезпечення поплатности рільної продукції, це зусилля на користь не лише самого рільництва. Плоди з направи господарських відносин у рільництві збиратиме не лиш рільник, але й промисловець і міський консумент. В інтересі самого міста лежить, щоби воно добачило село. Отже дивно, що на цьому відтинку не зуміла Господарська Нарада звязати згідної опінії рільничого і промислового світа.

Отже тимбільше пекучою справою по великій господарській нараді є, щоб господарські кола, які мають широку господарську думку та уряд поважно ставились до здійснення органічної програми праці.

Від відбудови повоєнних згарищ українське рільництво дало докази, що визнає засади праці, оперті на підставах власних моральних і матеріяльних сил.

Українське громадянство домагається, щоб несвоечасними розпорядками урядових чинників не гільотинувати й не паралізувати наших суспільних почннів, що будять приспані сили народу.

Акція Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" і української кооперації, яка спирається на традиції праці трьох поколінь українського народу, акція, що сьогодні гуртує поверх 400.000 рільних господарств, не заслуговує на те, щоб передчасно її підривали т. зв. „суспільною діяльністю" старости чи повітові виділи або бюрократи Рільничих Палат.

Ці планові почини, як напр. відома акція урядової молочарської організації є досить сильні, щоб викликати непотрібну метушню у краю, але за слабі, щоб поставити, а що гірше вести господарські організації, які без суспільного чинника, без віри населення у власні сили і без взаємного довіря мусять марно пропасти. Український господарський світ представив свої засадничі постуляти в меморіялі, який вручено шефові уряду. У цьому меморіялі є представлені і постуляти українського рільництва і його суспільних організацій, а в тому і кооперації.

ДЛЯ НОРМАЛІЗАЦІЇ ВІДНОСИН.

В імені Української Парляментарної Репрезентації маю честь заявити, що не спічнемо в наших змаганнях так довго, доки провідні організації українського рільництва: Українське Господарське Товариство „Сільський Господар" і Ревізійний Союз Українських Кооператив не зреалізують своїх добре заслужених і природних прав, щоб стати знову ідейним і господарським осередком українського народу в межах Річипосполитої.

На цьому місці хай мені вільно буде зайняти становище до промови пана сенатора Домашевича з генеральної дебати над буджетом 9. березня ц. р.

Пан сенатор, обговорюючи справу нормалізації польсько-українських відносин вважав вка-

заним розгорнути перед нами образ практичного переведення нормалізації, між іншим й на господарському відтинку. На думку пана сенатора дорога до нормалізації відносин між українським і польським народом веде одиноко через зречення українського народу права розвивати власне культурне й господарське життя українського народу у власних культурних і господарських організаціях.

На думку пана сенатора нормалізація відносин вимагає лише спільних польсько-українських організацій.

Нехай мені вільно буде з цілою повагою, гідною тієї справи, зазначити, що так зрозуміла нормалізація відносин польського й українського народу, як одиниць збірних, окремих і самостійних, як рівнорядних підметів, не була би нормалізацією, але ліквідацією народнього життя, польського і українського.

До такої розвязки справи не може допустити гідність ані польського ані українського народу. Нормалізація польсько-українських відносин вимагає співпраці обох народів на прилюдному форумі в інституціях державних, самоуправних, у територіяльній і господарській самоуправі на засадах рівнорядности підметів співпраці, як це ласкаво завважив п. сен. Голуховський. Зате природним підложам нормалізації буде фактичне забезпечення конституційних і що більше природних прав українського народу на свобідний розвиток народнього життя в культурній, господарській і релігійній ділянці згідно з арт. 109—111 Конституції, в чому також годиться з нами п. сен. Голуховський. Відібрати нам природні права, пересорювати дорібок української духової і матеріяльної культури концепціями якихось національних спільнот в організаціях, які творить і може творити лише самостійне національне життя, це суперечне із засадами нормалізації, поминаючи нежиттєздатність, а навіть абсурдальність такої ідеї.

В обороні такої нормалізації можуть станути лише прихильники того руху, який знаємо під назвою анархонаціоналізму, що з засади нівелює національне життя інших народів, що стикаються з державним народом.

Саме в Східній Галичині не бракує прихильників такої ідеї. Отже звідси не брак нам противників ідеї совісної нормалізації відносин українського і польського народу як окремих самостійних спільнот, що живуть власним життям. Отже тому влучив у своїй промові в почуття чести та силу культуральних і господарських цінностей українського народу своєрідною концепцією нормалізації польсько-українських відносин, п. сен. Домашевич, який ствердив, що в Сх. Галичині нема шовіністичних елементів проти нормалізації польсько-українських відносин, при чому фактично проповідуваною своєю концепцією сам заперечив свої запевнення.

ГОЛОД ЗЕМЛІ.

Мав я вже честь говорити ширше про потреби українського рільництва в присутності пана віцепремієра і пана міністра рільництва і рільних реформ на інвестиційній підкомісії великої Господарської Ради 29. II. 1936 р. Тоді я розглянув подрібно питання аграрного перенаселення і видатности наших земель та конечність підставових меліорацій, доріг і т. п. публичних робіт на нашому терені. Нашим бажанням є, щоб цілий предложений матеріял прихильно потрактували члени Сойму й Сенату при реалізації інвестиційних робіт і при реалізації обмеженої господарської програми в державі, беручи під увагу розмір і питомий тягар українського рільництва та моральні сили українського рільництва.

В соймовій і сенатській дискусії порушено питання голоду землі і парцеляції. Тепер економічне положення у краю згори пересуджує еволютивний характер парцеляційної акції.

Рушення з місця комасаційної акції на полудневому сході зактивізує сильніше справу упорядкування, отже й парцеляції, а припаси землі на полудневому сході є вже дуже малі. Маємо її яких 200.000 гектарів, до цього доходить земля на північному сході у розмірах 300.000 гектарів на Волині й Поліссі. Взявши разом для місцевого населення наших земель на його упорядкування забракло би ще яких 2.000.000 гекторів. Тому розкидати запасом землі на північно східній і полуднево східній території треба обережно. Далеко краще стоять у ділянці запасу землі центральні й західні воєвідства, які разом мають приблизно понад 570.000 гекторів землі. З цього яких 300.000 гектарів припадає на воєвідства варшавське і люблинське, що сусідують із краківським і келецьким воєвідством, які то два воєвідства майже вичерпали свій припас землі.

Експерименти кольонізації дали під господарським оглядом висліди переважно відемні і для кольоністів і для автохтонів, позбавлених заробітків і що гірше надії на упорядкування. Фінансово ці експерименти були й є до сьогодні дуже коштовні.

При вичерпанні скарбу держави, якого засоби виявилися тепер за скупі для потреб освіти й оборони краю, кольонізація була би невчасна, не до розвязання і що гірше — погубна.

ЦУКРОВАРНЯ В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

Справа будови цукроварні на Поділлі є в стадії реалізації. „Вістник Законів" повідомив, що уряд признав тернопільському цукроварному районові „Поділля" 40 тисяч квінталів цукру. Згодом повстала спілка з тою самою назвою з капіталом 10.000 зол., на який зложилися: львівська Рільнича Палата (4.000 зол.), „Сільський Господар" (2.000 зол.), „Малопольске Товаржиство Рольніче" (2.000 зол.) і „Звйонзек Зємян" (2.000 зол.).

До дальшої реалізації справи стануть в характері дирекції пос. Ст. Трачевський, віцепрез. Мирон Луцький і дир. Тадей Капко. Крім того до управи спілки як представники організацій належать: д-р Каз. Папара (хліборобська палата), гр. Ст. Бадені, дир. Агопсович („Звйонзек Зємян"), інж. Евг. Храплівий („Сільський Господар") і дир. Скут (М. Т. Р.).

Цукроварня стане в самому Тернополі або на терені тернопільського повіту, а кошти будови передбачують на 4 і пів міліона зол. Уділова спілка буде спиратися на уділовому ключі: 23 прц. „Сільський Господар", 23 прц. малоземельні, 34 прц. велика власність і 20 прц. осадники (Сх. Галичина і Кремянець). Покищо контингент 40 тисяч квінталів цукру буде відступлений двом східно-галицьким цукроварням, а саме в Ходорові і Городенці. За відступлення цього контингенту обі цукроварні будуть платити відповідну боніфікату, яка дійде до суми 200—250.000 зол. і стане підвалиною основного капіталу.

Дальший капітал мають здобути ульокуванням акцій по 600 зол. серед майбутніх плянтаторів бураків на терені Тернопільщини. Як передбачують, буряки займуть простір коло 3.000 моргів. Отже з кожного морга плянтатор буде тратити в користь уділової спілки в перших роках 95 гр., в третьому і четвертому році по 1 зол. 05 сот. З тієї суми буде заплачена вартість акцій, а це дасть приблизно 1.800.000 зол. річно. Таким чином спілка, спираючись на малоземельних силах, піднесе їх продукцію та причиниться до зменшення безробіття в Тернопільщині.

Абісинське золото.

(Р. М-ий.) Підчас коли на фронтах в Абісинії йдуть тяжкі бої, зїзджаються до столичного міста Аддіс Абеби ріжні таємничі фінансієри за спеціяльними інтересами. В останнім часі вони навязали переговори з Кельсоном фінансовим дорадником цісаря, в справі виміни абісинського золота за муніцію. В цісарськім скарбі в Аддіс-Абебі є великі засоби золота. А що — внаслідок сильного відпливу золота з Европи до Америки — Европа відчуває болюче недостачу того металю, то деякі европейські фінансові агенти задумали перевезти до Европи золото з Абісинії. Але чи це їм пощастить і чи не за пізна тепер оферта муніції для Абісинії?

Німецькі сили над Реном.

ЛЬОНДОН, 16. 3. ПАТ. Як подає Райтер, британська амбасада заявила, що на всій колись здемілітаризованій смузі від голяндської до швайцарської границі є всього 36.500 вояків, уже разом з поліцією.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

З української преси.

Ґеніяльний комерсант, або: як можна стати співвласником ґазети?

У своїх чергових „ревеляціях“ у „Батьківщині“ з 15. ц. м., п. Дм. Паліїв описує історію, як він став співвласником „Нового Часу“. Це тим цікавіше, що чейже всі ті „ревеляції“, які тягнуться вже у 10 числах того часопису і є найбільшим політично-часописним скандалом мабуть від часу, як істнує українська преса, — викликані нібито бажанням очиститись з закидів, що вернули проти п. Дм. Паліїва м. і. на судовому процесі за власництво „Нового Часу“. Щоб не наразитися на закид, що реферуємо виводи п. Паліїва не зовсім точно чи вірно, передруковуємо ту частину його останньої статті буквально:

Осінню 1925. р. п. Іван Тиктор повідомив мене, що „Новий Час“ став його власністю і разом з тим спитав мене, чи я не приступив би до нього до спілки і чи не перейняв би Редакції „Нов. Часу“.

Хіба не треба доказувати, що у мене залишився сентимент до „Нового Часу“. Я його оснував і вивів в люди. Боляче було з ним розставатися, тож пропозиція п. Тиктора була для мене під кожним оглядом приємлива. Але одно „але“. Я не мав грошей. А п. Тиктор ставив справу зовсім ясно: Лише спілка і гроші.

Тою вісткою поділився я з моїм тодішнім дуже близьким особистим приятелем і політичним однодумцем Вол. Кузьмовичем. Рада в раду і пішов я сам чи може в двійку з Кузьмовичем до голови УНДА д-ра Дм. Левицького. Я поставив справу так: „Нового Часу“ шкода. Трапляється нагода його купити, я можу його купити, але не маю грошей. Якщо — говорив я до д-ра Дм. Левицького — Ви вважаєте, що варто прийти в посідання „Нов. Часу“, тоді поможіть мені в цьому.

Д-р Дм. Левицький був за тим, щоб „Новий Час“ конче брати. Кілько на те треба грошей — спитав він. Я не міг дати відповідь, бо Тиктор не очеркнув ціни „Нового Часу“. Д-р Лев. сказав: В моїй диспозиції є 200 долярів, що залишились з одної акції (тут д-р Д. Лев. назвав ту акцію). Це є все, що вам можу дати. А ви старайтесь якось конче увійти у співвласництво „Нов. Часу“. При цьому д-р Лев. застеріг за тих 200 дол. для УНДА 20 прц. власности „Нов. Часу“. Ми списали відповідну умову. Підписали ту умову я і д-р Д. Левицький та В. Кузьмович, як свідок.

Умову списано в одному примірнику і зложено її в сховку в Центробанку, чи як він тоді називався — Краєвім Союзі Кредитовім. При цьому застережено, що умову з банку мають право підняти д-р Дм. Левицький як представник УНДА і В. Кузьмович, як мій муж довіря.

Маючи гроші в кишені, пішов я до Тиктора переговорювати в справі спілки. Сказав я йому, що можу дати за половину власности „Нов. Часу“ *ок. 200 долярів.* Тиктор погодився. Я виплатив йому *190 долярів*, він сховав гроші до кишені, а *я став співвласником „Нов. Часу“ і редактором.* Умови при тій трансакції ми не списали, назначилося — колись при нагоді. Я кілька разів згадував пізніше Тикторові, що годилось би списати умову і завжди чув я одно й те саме: „Ти мені не віриш?“ Я вірив, аж одного гарного дня, за рік чи два, п. Тиктор заявив мені, що я не є ніяким співвласником.

Д. Паліїв.

Коли хто хоче навчитися, як стати ґеніяльним комерсантом, то просимо прочитати те оповідання п. Паліїва уважно ще раз. Бо, переклавши на просту мову, з того оповідання виходить таке: *за гроші д-ра Дмитра Левицького*, за які сам д-р Левицький застеріг собі, чи пак УНДО тільки *20 прц. уділу в ґазеті*, п. Дм. Паліїв став власником *цілих 50 прц.* Очевидно, п. Паліїв не згадує, чи він п. Тикторові казав, звідки ті гроші і на яких умовинах отримав. Не згадує теж, чи і в який спосіб він, п. Паліїв, як довжник д-ра Дмитра Левицького, або передав д-рові Дм. Левицькому обіцяних 20 прц. ґазети, або гроші. Забув, сердега... Зате ми нераз чували й тепер читаємо, що п. Дм. Паліїв вважав себе співвласником „Нового Часу“ на 50 відсотків! Мало того: всім нам відомо, що п. Дм. Паліїв, ставши „співвласником“ і головним редактором „Нового Часу“ за гроші голови УНДО д-ра Дмитра Левицького, використав своє становище на те, щоби повести таку набільш неперебірливу кампанію проти УНДО та і навіть персонально *проти свого вірителя, якому завдячував карієру*, що вкінці треба було п. Дм. Паліїва викинути з УНДО...

Чи п. Дм. Паліїв має право ще гніватись і процесуватись? Що найвище має право жалітись, що коса трапила на камінь. Бо коли п. Паліїв ремствує і процесується, то що має казати д-р Дмитро Левицький: втратив гроші, не добачив ані навіть 1 відсотка власности „Нового Часу“ і найшов гідну „подяку“ від довжника! Нема то як робити інтереси з ґеніяльними комерсантами!

Сенат ухвалив буджет.

В суботу радив сенат над буджетом скарбу і приняв проект скарбового закону на 1936-37 р. Буджет міністерства скарбу зреферував сен. Фудаковський, який боронив теж діяльности Стронніцтва Народового. Тому маршал Пристор перервав його промову. Буджет підприємств і заведень зреферував сен. Карш-Седлевський. По промові віцеміністра скарбу Т. Ґродинського довшу промову виголосив ґенеральний референт сен. Козловський. З референтом гостро полемізував сен. Квятковський. Опісля сен. Бобровський полемізував зі сен. Козловським і сен. Фудаковським, якому вичислив різні гріхи ендеків супроти Польщі. Вкінці сенат приняв скарбовий закон з невеличкою зміною ст. 6. цього закону і 10 резолюцій.

Процес „Аксіон Франсез“.

ПАРИЖ, 16. 3. ПАТ. Чимале зацікавлення зосереджує на собі процес проти начального редактора щоденника „Аксіон Францез“ Шарля Морра та відповідального редактора Делеста, яких обвинувачують у намові до вбивства. У вересні минулого року опублікував Морра статтю з погрозами смерти для 140 лівих послів, що голосували за санкціями проти Італії. Першого дня процесу виголосив Морра промову, у якій боронив свою статтю тим, що обстоював державний інтерес. Присуд западе за тиждень.

Л. ФЕДОРОВИЧ МАЛИЦЬКА.

ПОСМЕРТНА ВИСТАВА О. НОВАКІВСЬКОГО.

(Докінчення.)

З усіх малюнків Новаківського б'є первісна сила, сила родючої української землі і жагтердість тої землі з принагідною домішкою брутальности.

Ця брутальність виявляється в кольориті, нераз у сирих, ніби просто з туби накладених фарбах або в дещо сирих барвних контрастах. Це іноді вражає око, привикле до малярської культури деяких французьких малярів.

Але саме оте „сире“, нераз прикре, агресивне і незрівноважене в кольориті Новаківського є характеристичне для нього. Коли закидають йому деякі корифеї нашого мистецького парнасу, що він, мовляв, не вспів звільнитись зпід впливу польських (з краківських часів) мистців, не треба і звертати уваги на такий несуттєвий підхід до наскрізь оригінальної творчости, якою є життєвий дорібок Олекси Новаківського.

Та коли закидають йому саме ту нагальність, що була його силою, або брак суто малярської культури, що її мають деякі (далеко не всі!) визначні мистці чужих країн зі старою, неперервною малярською культурою, тоді треба виразно підкреслити, що саме деякі на око „неґативні“ прикмети його були в дійсності — позитивні.

Новаківський зосереджував у собі неспокій, шукання форми, вперту боротьбу за визволення зпід чужих впливів, шалене змагання до самоозначення власного „я“, що є основною рисою української сучасности. Серед того змагання, серед запеклої боротьби за сутонаціональну мистецьку форму, смерть вирвала йому кисть із творчих рук. Тимто цілість цієї творчости розбуджує враження чогось недокінченого, деколи негармонійного, але грізного та величавого, як і наша сучасність. У ніякому з інших сучасних українських малярів дійсність наша не знайшла тої яскравої вражаючої відбитки, як у повних творчої муки композиціях Новаківського. Падають з різних сторін слова критики з неґативною тенденцією про „конвульсійно покорчені лінії“ його постатей. Недобачує оця поверховна критика головного моменту своєрідної ґеніяльности мистця, якому судилося виражати у своїй творчості національну стихію, яка щойно находиться у стадії кристалізації в напрямі гармонійно орґанізованої цілости.

Одначе сама буйність, сама динаміка, саме шукання і творчі муки не вистали б на те, щоб називати Новаківського великим мистцем. Він великий завдяки строгій дисципліні знаменитого рисунку, завдяки великому дарові композиції, що дозволив йому, — майже архітектонічно, будувати монументальні малюнки. Ця монументальність стилю у сполуці із стихійним відчуванням барви ставить його в ряди великих малярів.

Недокінчена, вуглем виконана Св.-Юрська Мадонна є наглядним зразком монументальности, що нагадує надлюдські постаті Мікельанджеля зі стелі Сикстинської каплиці. Це не „скорбна мати“ більшости творів знаних нам малярів, не етерична істота в роді Богородиць Ботічеллія або навіть поважних та спокійних мадон Беллінія. Ні. Це надлюдського зросту сильна, горда, войовнича Богоматір, що несе в дарі світові свого сина — Христа. Від неї віє повагою римської матрони, що виховували синів своїх на твердих громадян римської імперії, віє силою та величчю.

У звязку з виставою творів О. Новаківського появився у нашій львівській пресі ряд статтей на тему вистави і — творчости мистця. Треба ствердити, що вистава зразково уладжена. Експонати розвішані у хронольоґічному порядку (єдиний доцільний спосіб у випадку ретроспективної вистави) значно влекшують перегляд праць. За головний труд при уладженні вистави, ми вдячні проф. Залозецькому. Його широка фахова освіта у справах мистецтва, особливо кваліфікує його до того роду імпрез і всякі закиди проти нього з того приводу — невиправдані.

М. Голубець намагається доказати, що творчість Новаківського не заслуговує на те захоплення, яким досі шанували її: намагається також знайти „те тверде слово“, щоб „сьогодні найти для Новаківського належне місце в історії українського мистецтва“.

Тимчасом сьогодні ще не можемо найти для Новаківського „належного місця в історії українського мистецтва“. На те ще за вчасно, не кажучи вже про те, що всякі кляссифікації та оцінки — річ релятивна. Це промовисто доказують розбіжні погляди визначних критиків на творчість новіших і давніших мистців. Це промовисто потверджують також відомі „моди“ у малярстві, що залежно від „духу часу“ видвигають та хвалять одних, та нехтують іншими мистцями. Моди то видвигають, нераз із глибокої давнини, знехтованого попередніми поколіннями мистця, регабілітують опльовані слави, то знов обезцінюють мистців, що були богами або божками даної доби. Маємо приклад таких мод у відношенні великої частини польського мистецького світа до недавнього короля польського малярства — Матейка. Маємо другий у ділянці літератури — під цю пору у розгорілій у Франції полеміці на тему досі звеличаного поета Віктора Гіґо, вартість якого піддають у сумнів.

Оцінки — релятивні. Хай нікого не хвилює неґативне відношення деяких представників нашого мистецького світа до нашого померлого мистця: не важне, чи сьогодні хтось хвалить або обезцінює Новаківського, а важний величавий життєвий дорібок його, що маємо нагоду (не в цілості, з огляду на обмежене місце) оглядати в салях з вул. Чарнецького.

Анекдотичні додатки про приватне життя Новаківського в статтях п. Голубця — байдуже, чи правдиві вони, чи ні — належать до тої „цікавости камердинера“, яка не так цікавиться творчістю мистця та його духовим обличчям, як малими слабощами великих людей.

Творчість Новаківського неподібна до творчости ніякого іншого нашого мистця. В ній пробиваються не тільки суто українські прикмети, але й своєрідний траґізм нашої доби. Ніхто так, як він, був і буде малярем нашої сучасности, стурбованої, тривожної, немов напередодні великих подій — малярем українського відродження.

На могилу бл. п. Андрія Ґели.

Ню Йорк, 24-го лютого 1936.

Тихо й непомітно відійшов від нас у пятницю 21-го лютого 1936. року Андрій Ґела в 57. році життя. Але колись був це знаний народній робітник і тому варт присвятити кілька хвилин для перечитання хоч коротких спомнів із його життя.

Ми знали його останніми роками як справжнього артиста-диригента хорів та одного з основників злучених хорів із околиці Ню Йорку, що то під його управою співав на посвяченні Української Католицької Вищої Школи в Стемфорді 4-го вересня 1933. року, а під управою проф. Ол. Кошиця в концерті в честь Шевченка в Тавн Голл у Ню Йорку 7. квітня 1935. року. Помер серед приготувань до великого концерту релігійної музики на день 31. травня 1936. р. в Карнегі Голл у Ню Йорку. Мав диригувати в етнографічних картинах „Весілля", укладу д-ра Цегельського саме в пятницю вечір, отже в день своєї смерти, але не довелося.

Списуючи історію церкви св. Петра й Павла в Джерзи Ситі, стрінув я бл. п. Андрія Ґелу та спитав про деякі дати з його життя. Отже на основі власних даних небіжчика його життєпис і діяльність такі:

Уродився в Сторонибабах коло Буська в 1879. р., як син селянина. Покінчив сільську школу і поїхав до Львова до підготовної кляси при українській академічній ґімназії. Після скінчення цієї кляси пішов до дяківської бурси при Ставропигійськім Інституті. Там учили церковного співу і всього, що звязане з церковним обрядом. Церковного обряду учив там знаний духовник львівської духовної семинарії, о. Ісидор Дольницький, загально званий „дзядзьом". По 8 роках пішов на дяка до Стрілиськ Нових у повіті Бібрка і там зорганізував мішаний хор.

В 1898. р. поїхав до Америки, на підставі оголошення в „Ділі", поміщеного о. Теофаном Обушкевичем. Став дяковчителем у Мейфілд, Пенсильванія, і там працював 4 роки. Коли громада перейшла на російське православія, Андрій Ґела перейшов до Трентон у 1903. р. на угро-руську парохію. Там навчився угро-руського наспіву і мовного наріччя. Опісля тодішній апостольський візитатор о. Андрій Годобая запросив Ґелу до Скрентону, бо там плянував заложити духовну семинарію, а Ґелу хотів іменувати професором музики. Навіть і дім на ту ціль був уже куплений в 1904. році. В Скрентоні перебув Ґела до 1908. року, отже рік по приїзді еп. Ортинського. Із Скрентону їздив Ґела в делеґації від дяковчителів на привитання епископа Сотера в 1907. р. Тому, що Ґела знав угро-руський говір, о. Михайло Яцкович постарався примістити Андрія Ґелу як співробітника при „Американско-Русскім Вістніку" в Гомстед, Пенсилвенія. Тоді редактором був Юрій Жаткович і він радо згодився на це. „Вістнік" виходив в двох мовах: „угро-руській" і „словацькій", отже частина була писана латинкою, хоч мова була та сама. На конвенції „Соединенія Русских Греко-Кафтолических Братств", що видавало „Вістнік", вибрано в 1908. р. головним редактором Ґелу. Ця конвенція була в Скрентоні. Але Жаткович просив Ґелу, щоб він зрезиґнував і лишив йому ту позицію. Ґела так зробив, а затримав собі посаду дяковчителя в Брадок біля Гомстеду. Це була угро-руська парохія з о. Петрасовичем Ол. як парохом. Звідтам перейшов Ґела заходом о. Ол. Улицького до Джерзи в 1908. р. на дяковчителя. Тоді головний уряд Українського Народнього Союзу приняв теж Андрія Ґелу на редактора „Свободи" для так званого „словенського відділу". Це був додаток до „Свободи", друкований латинкою із словацькими значками.

В 1911. р. перейшов Ґела на угроруську парохію до Пасейку, звідтам до Філядельфії на становище катедрального дяка й диригента (в 1913. р.) і там зорґанізував славний хор. У тому часі закладали запомогову організацію „Провидіння" і Ґела був одним із перших її організаторів та став першим секретарем при центральнім уряді в Філядельфії. Після нього прийшов Григорій Заячківський. У Філядельфії перебув Ґела до 1919. р., потім перенісся до Йонґставн, а в р. 1923. перенісся до Джерзі Сити. Там працював до смерти. Після смерти своєї жінки в липні 1935. р. чувся дуже осамотнений і так заскочила його смерть. Лишив по собі трьох синів і три доньки, всі музикальні. Син Василь знає дяківство та обіймає становище дяка при церкві св. Петра й Павла в Джерзі Ситі по батькові.

Ось коротка історія життя заслуженого українського громадянина в Америці.

С. Демидчук.

СССР. і Далекий Схід.

Руїна та невдоволення у Зовнішній Монголії.

КАЇРО, 16. 3. ПАТ. Музулмани з китайського Туркестану та Афганістану, що відбувають прощу до Мекки, оповідають, що кипіння серед населення Зовн. Монголії росте. Влада з помічю червоної армії ледви опановує ситуацію, вибухи невдоволення переслідує суворо. Торговля і скотоводство зовсім підупали, населення масово утікає через кордон Внутр. Монголії та Манджурії.

ПОРОЗУМІННЯ З МАНДЖУРІЄЮ.

МОСКВА, 16. 3. ПАТ. Уряд Манджурії погодився на пропозицію Зовн. Монголії створити спільну комісію для розглянення причин збройної сутички з дня 12-го лютого ц. р.

МАНДЖУРСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВЗАЄМИНИ НАЛАДНУЮТЬСЯ.

ХАРБІН, 16. 3. ПАТ. Большевицький ген. консуль поінформував манджурського дипломатичного агента, що його уряд годиться на створення манджурського ген. консуляту в Хабаровську. Манджурія бажалаб оснувати ще 2 консуляти на совітському Дал. Сході, тому що большевики мають на її території 5 консулярних станиць.

КИТАЙ ЗАГРОЖЕНИЙ.

ТОКІО, 16. 3. ПАТ. Не зважаючи на вістки про перемогу військ нанкінського уряду над комуністами Домеі довідується, що ці останні перейшли Жовту ріку і зближуються до осередку провінції Шенсі. Японські військові круги рахуються з можливістю, що комуністичні війська почнуть похід на Внутрішню Монголію, загрожуючи автономії провінцій Гопей і Чагар та що пробуватимуть наладнати звязок зі зовнішньою Монголією.

Вечір 40-ліття кіна у Львові.

Львівський фільмовий клюб „Авангарда" влаштував 13-го ц. м. у великій університетській салі „Колеґіюм Максімум" вечір з ріжнородною програмою з нагоди 40-ліття іствування кіна. На вечір запросили представників ріжних ділянок знання і мистецтва, щоб вони поділились коротко своїми враженнями про кіно, а накінець публика мала побачити зразки перших давніх фільм, які ми мали час уже забути і ті, які звуть нині „авангардовими".

Промовляли журналіст, директор кіна, педаґоґ, поет, інжинір, актор і відчитали відповіди — психольоґа, музикознавця та постійного співробітника радія.

Цікаво випали тільки ті промови, які були трохи підготовлені, а саме Т. Голендра, молодого поета і арт. театру Й. Страхоцького; всі інші обмежувались до загально відомих помічень, забуваючи здебільша за головну свою тему. Постійно чули ми фразу, що фільма має щойно 40 літ і тому вона за молода, щоб щонебудь сказати про її дотеперішній розвиток — фразу мало виправдану, а ще менше чули ми про те, що й як досі кіно зробило.

Із фахових інформацій цікаво було почути, що річна продукція кіна давно вже перейшла пів міліярда метрів, що добою найбільшого матеріяльного успіху кін були роки 1912—26 і що в Польщі від 1926. р. число кін не зростає, а зменшується (є їх тепер приблизно 650). Найбільше фільм (це ми теж знаємо) спроваджує Польща з Америки, чому цей привілей має Америка, фаховий підприємець кіновий, не міг пояснити. На купно деяких чужих фільм іде 45 прц. з касового брутта.

Велика маса слухачів, що прийшла на згаданий вечір і виповнила всю салю, була досить розчарована. Із заповіджених прелеґентів деякі не явились і відпали два найцікавіші з них проф. Інґарден та О. Ортвін. Т. зв. авангардові фільми не мали в собі нічого з того, що можна було уявляти собі, як завдатки майбутнього фільмового мистецтва; були це т. зв. репортажі, майже пересічні. Один із них з гуцульського побуту, який ми вже оглядали в додатках „Пата" характеристичний тим, що в ньому гуцули німі, щоб не було чути їх мови.

Дуже гарна ідея вечора була практично зовсім непідготовлена.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Міністер закордонних справ Афганістану приїхав до Москви. Його приймав Калінін, а голова Раднаркому, Молотов, видав сніданок. Приявні були члени сов. уряду з комісаром війни, Ворошиловом.

Німецька армія святкувала нині першу річницю привернення загальної військової служби. З цієї нагоди Гітлер дав військ. частинам нові прапори та оголосив відозву до війська.

Новий уряд Параґваю визнали вже Злучені Держави Півн. Америки, Бразилія, Арґентина, Уруґвай та Перу; през. Рузвельт запросив його на панамериканську конференцію.

Ліга Націй тратить свій престіж в Абісинії тому, що не вводить нафтових санкцій, а головний натиск кладе на примирну акцію.

З відчитової салі.

АКАДЕМІЧНІ ВЕЧОРІ У ЛЬВОВІ: Д-р Ярослав Пастернак: „Розвій похоронного обряду на українських землях" Саля „Української Бесіди" 15. ц. м.

Зміст відчиту такий:

В цілому комплексі явищ, з яких складається людське життя, найсильніше враження викликає його кінець — смерть. Із журби тілом померлого та із страху перед ним самим зродились перші похоронні звичаї й обряди, а водночас і перші поняття про позагробове життя, які стрічаємо вже з першою появою культурної людини на землі. Тому історія похоронного обряду — це водночас історія розвою релігійних понять, яких перші сліди находяться вже у найстарших доісторичних гробах.

Після цього прелеґент подав огляд розвитку похоронного обряду на підставі археольоґічних находів, починаючи доісторичними часами.

У камяній добі та на початку бронзової ховали небіжчиків у сильно скорченій позиції; це робили зі страху перед ними і це зродило поволі віру у „живих мерців". У половині бронзової доби прийшов із заходу із праслов'янською (?) лужицькою культурою обряд тілопальний, в основі якого був також страх перед небіжчиком. Обявляється це між іншим у згинанні зброї на початку римської доби. Одначе тілопальний похорон виступає врядигоди вже від середущої камяної доби і навпаки: в часі загального тілопалення деякі культури виказують шкелетовий обряд.

Добре знаний є наш похоронний обряд щойно від княжої доби, бо про нього згадують нераз вже літописи. Тоді він уже досить скомплікований та попри засадничі форми, спільні всім індоевропейцям, виказує вже ріжні чужі впливи. Щойно з принятттям християнства Церква упрощує його та заводить загально первісний звичай шкелетових похоронів на спільних церковних цвинтарях.

Передтим словяни все палили своїх небіжчиків та присипували попелища могилами. На костирі горіло рівночасно нераз багато ріжних дарів, про що інформує добре інвентар „Чорної Могили" з Чернигова; одначе далеко більше є бідних могил. З небіжчиком палили нераз і його жінку або невільницю. До цікавіших похоронних звичаїв княжої доби належало гребання мерців у човнах, при чому їм вкладали гроші в рот і везли їх до гробу навіть літом на санях та робили тризни у масках над гробом. Деякі з цих звичаїв задержались місцями до наших часів, що виказував прелеґент при описі сучасних похоронних обрядів. З ними вяжеться й віра в опирів та жорстокий звичай пробивати їм цвяхом голову.

У висліді виказав прелеґент у нашому похоронному обряді сліди дуже глибокої давнини й докази незвичайно сильно закоріненої народньої традиції, яку етнольоґ може добре зрозуміти тільки після докладного обзнайомлення із вислідами археольоґічних праць. На цьому полі находять обі ці науки свою спільну мову, а кори

стає з цього релігія, яка відшукує у досліджено-му в цей спосіб матеріялі свої перші початки, перші сліди поглядів людини на справи есхато-льогічні, на душу та на Бога.

Цікава тема відчиту, ілюстрованого численними (к. 30) світлинами, стягнула дуже багато слухачів, між якими бачили ми головно молодь. Після відчиту відбулася довша дискусія.

З еспанської Аркадії.

ПАЛЯТЬ ЦЕРКВИ

МАДРИД, 16. 3. ПАТ. У Льогроно виконали тамошні комуністично-синдикалістичні елементи низку саботажів: підпалили кіно, домівку монархістів, народньої акції та республиканців і 6 церков та монастирів; убили поліційного старшину. Невідомо ще, кілько осіб ранили у перестрілці.

УБИВАЮТЬ ЖІНОК.

МАДРИД, 16. 3. ПАТ. До довгої низки терористичних актів та сутичок, які потрясають Еспанією, від коли вона найшлася у руках лівого уряду, слід додати ще такі: Підчас сутички між прихильниками лівиці та правиці у Саляманці вбили кинжалами 1 членку правицевої організації, а одну дівчину вбили з револьверу. У перестрілці між фашистівською та комуністичною молоддю ніхто не згинув. У Мадриді стріляв хтось з самоходу на дім соціялістичного лідера Ляргo Кабаллера. Провідників фашистівської організації „Фалянґа Еспаня" замкнули у вязниці.

АНАРХІЗУЮТЬ КОЛЬОНІЇ.

МАДРИД, 16. 3. ПАТ. З Орану подають, що в місцевости Маскаро підчас соціялістичних зборів дійшло до бійки між правими та лівими крайними елементами. Жандарми та африканські стрільці привернули лад, арештуючи багато осіб.

НОВИНКИ.

— На уфундовання **вітражу** в Успенській церкві з приводу 70-ліття о. крил. Д. Лопатинського зложили дальше: (15. III. в захристії Усп. Церкви): Евдокія Сойка 2 зол., Михайло Кінаш 10 зол., Юлія Федушко 5 зол., Туся Л. 5 зол. Н. Н. 5 зол., Ева Шавель 3 зол., Анна Гресько 5 зол., Анна Хомин 3 зол., Юлія Цвіркевич 2 зол. — В Адміністрації „Діла": Володимир Онуфрик, Львів 5 зол. — Учительський збір дівочої школи ім. Шевченка складає 15 зол. з приводу ювилею о. Дамяна Лопатинського, колишнього катехита школи.

— **Найкращі лиси, пелеринки** виконує і поручає **Ю. Глушевський, пл. Капітульна 3. Тел. 254-46.** Приймає футра на перехования літом.

— **Станиці нашого промислу** просимо присылати до 25. ц. м. на заподану адресу свої емблеми або охоронні знаки у форматі листівки (до епідіяскопу) в цілі познайомлення з ними наших учениць. Гімназія СС. Василіянок у Станиславові, вул. Петра Скарги ч. 17. 1696

— **Пригадуємо, що Загальний Збір „Народньої Гостинниці"**, кооперативи з обмеженою відповідальністю у Львові, відбудеться дня 24. березня 1936 (вівторок) год. 17-а в салі Кооперативи при вул. Косцюшка ч. 1а. Тогосамого дня год. 8-а рано відбудеться Поминальне Богослуження в храмі св. Юра за померлих Членів Кооперативи. — **Надзірна Рада.** 1695

— **Відчит** про плекання кімнатних рослин п. проф. Олени Бережницької-Будзової відбудеться в середу 18. березня 1936. в год. 18. в Кружку Р. Ш. ім. Ганни Барвінок, вул. Мохнацького 12. Окремих запрошень не розсилаємо. Гостям раді. 1699

— **Театр ім. Тобілевича у Перемишлі.** Пишуть нам: Від 17-го ц. м. приїжджає наш відомий театр на ряд гостинних виступів до Перемишля, де дасть кілька нових пєс, яких місцеве громадянство не мало ще нагоди бачити. У репертуар входить популярна оперетка „Дівча з Маслосоюзу", оперетка Чирського „Лев з Абісинії" з музикою Аркаса, далі „Інваліди" Меріяма-Лужницького, картина з життя б. старшин У. Г. А. У цій пєсі в головній ролі виступить дебютантка Ж. Шведівна, абсольвентка драматичної й фільмової школи у Варшаві.

— **Засідання Комісії Літературознавства** при фільольоґ. секції Наук. Тов. ім. Шевч. відбудеться в пятницю 20-го ц. м. в год. 6. веч. з рефератом Е. Ю. Пелеського.

— **Вечір духовної пісні.** В суботу 21. березня ц. р. в год. 7. веч. відспіває катедральний хор під дир. п. І. Охримовича в церкві св. Юра низку духовних творів, а саме: Яцинevича: а) „Слава Богові", б) „З молодости моєї" і в) „Велике славословіє"; Козицького: „З Всенощної" і Стецєнка: „Вірую". Згадані твори написані за української влади в 1918 р. в українській мові, у нас будуть виконані вперше. Також новиною буде пісня „Под Твою милость", співана свого часу бл. п. о. Федусевичем, катехитом у Стрию, аранжерована на хор Філяретом Колессою. Знаний прекрасний концерт Бортнянського „Господи Боже Ізраїлев" закінчить цей вечір. Дохід призначений на украшення катедри.

— **Шевченківський концерт в Люблині** відбудеться в неділю, 29. березня ц. р. Українці з Люблина й околиці повинні громадно явитися.

— **Хто виграв?** В нинішнім дні тягнення держ. клясової льотерії впали такі виграні: 10.000 зол. на ч. 62031 140568 165980, 2.000 зол. на ч. 90523. 184134, 1.000 зол. на ч. 36424 138332 168960 183748, 500 зол. на ч. 24518 24537 34589 37561 77410 118552 131515 143015 184835, 400 зол. на ч. 392 32848 40841 77030 106450 111888 146266 181527 190775.

— **Залізничі полекші для матуристів** рішило признати міністерство шляхів підчас сьогорічних шкільних ферій. Абсольвенти середніх шкіл дістануть право користуватися легітимаціями, які дають їм 50-процентову знижку на залізницях. Знижка буде важна від скінчення школи до початку нового шкільного року.

— **Приспішена матура.** Шкільні кураторії рішили приспішити цього року речинець іспитів зрілости в середніх школах. Перший речинець письменних іспитів для матуристів проектують на 4. травня, а другий на 18. травня. Таким чином іспит скінчиться до червня.

— **Україніка.** В останньому подвійному числі загребського журналу „Цірільометодскі Весник" помістив доцент університету в Празі д-р Хведір Стешко фахову статтю „Ізворі за повест початка црквеног певања на Украјини" (Джерела до історії початків церковного співу на Україні). Про цю ж статтю помістив великий фейлетон загребський щоденник „Обзор" із 12. березня.

— **Смерть проф. Ст. Закшевського.** В ночі на неділю, 15. ц. м. помер нагло у 62 р. життя д-р Станислав Закшевський, професор історії Польщі у львівському університеті. Покійний був головою польського Історичного товариства та головою Т-ва для дослідів історії оборони Львова. В 1930 р. одержав наукову нагороду м. Львова, а в роках 1928—35 був членом польського сенату. В післявоєнних часах, коли не стало на львівському університеті катедри укра-

Яке майно в банках залишив о. д-р В. Масцюх.

З достовірних джерел ми дістали такі вістки: 12. берез- о. д-р В. Масцюх, який помер у четвер За- ня ц. р. рано, не залишив ніякого завіщання. те між його паперами найшли одну щадничу книжечку на 150.000 зол., зложені в Земельнім Банку Гіпотечнім, одну щадничу книжечку на 100.00 зол., зложені у польськім банку в Новім Санчі, одну щадничу книжечку на 30.000 зол. і декілька щадничих книжечок на дрібніші квоти. Всі щадничі книжечки на загальну суму коло 300.000 зол. виставлені на імя о. д-ра В. Масцюха. Ці книжечки забрав до перехову найближчий співробітник бл. п. о. д-ра В. Масцюха, канцлер о. І. Полянський. Чи це власні ощадности покійного, не знаємо. Зате знаємо, що в одному з варшавських банків лежало у депозиті 250.000 зол., зложених за примусово викуплене парохіяльне поле у Криниці під будову лікувальних кулень. Ці гроші мав дістати наш Єпископський Ординаріят у Перемишлі. Одначе на заходи адв. д-ра О. Гнатишака з Криниці, головного провідника москвофілів, цих грошей не виплатили Ординаріятові у Перемишлі, але переслали на руки апостольського адміністратора о. д-ра В. Масцюха.

Загальні Збори кооперативи „Суспільний Промисл".

(я.) В суботу 14. ц. м. відбулись у приміщенні Ревіз. Союзу У. К. Збори кооперативи „Суспільний Промисл", яка веде фабрику відомих артикулів (Луна, Пражінь). Присутніх було 70 членів. Збори отворив мец. *Корчинський* невеличкою промовою і запросив до секретарювання п. *Воробця*, який відчитав звіт із попередніх Заг. Зборів. Звідомлення з останнього рахункового року здав член дирекції *інж. Раковський.*

Справоздавець підкреслив, що і рік 1935. ствердив ще раз, якою щасливою думкою було заложення кооперативи. Завдання її: нести користь суспільности, даючи їй добрий артикул, а безробітним працю, є дійсно реалізоване. Вироби „*Луна*" і „*Пражінь*" зустрічають щодо якости повне признання, і то не тільки у своїх, але й сусідів; також число працівників постійно росте, бо від 1933. р. побільшилося з 11 осіб на 44 (15 мужчин і 29 жінок, а крім того ще інженір-агроном у Жовкві).

Від нашого громадянства залежить, у якому темпі ростиме дальше число зарудне́них осіб у підприємстві, що його веде „Суспільний Промисл". Коли продукційна лінія (тут дир. Раковський вказав на один із графіконів, розвішених на стіні) підноситься — тоді анґажуємо нових працівників, коли вона паде — тоді є конечність звільняти декого з персоналу. Продукція фабрики артикулів „Луна" і „Пражінь" зросла від 1933. р. на 150 відсотків. „Сусп. Промисл", хоч почав з малих фондів, що їх дало наше приватне службовництво, виріс уже на велике підприємство.

Збут артикулів „С. П." йде в 54.8 прц. через кооперативи, обєднані в Ц. С., у 14.1 прц. через Нар. Торговлю, у 8.6 прц. через міські кооперативи; решта йде через приватників. Збут через приватників збільшився від 1933. р. на 119 прц.

Сировці вже у значній частині дістає фабрика від своїх плянтаторів (Жовква, Чижиків). З плянтаторів 54 є членами. Загалом кооператива має 297 членів, з того 186 приватних службовиків. Зі зростом оборотів зросли також обороткові фонди, загалом на 30 прц. Власні фонди зросли на 51 прц., чужі на 20 прц.

Після того здав звіт з ревізії *інсп. Ольховий.* По вислуханні його, розвинулась широка дискусія в якій забирало голос багато присутніх членів.

З чистого доходу рішено дати членам також у цьому році *7 прц. дивіденди*, призначено на добродійні цілі 1.200 зол., решту приділено до запасного фонду. Переведено незначні зміни у статуті. На пропозицію комісії-матки вибрано до Надзірної Ради мец. Корчинського, рев. Грабаря (обі вони були) і рев. Кульчицького. Заступником вибрано п. Воробця.

Дискусія увесь час була річева, місцями гаряча. Збори закінчились пізним вечором.

Підготовляли комуністичну революцію в Австрії.

ВІДЕНЬ, 16. 3. ПАТ. Нині почався у Відні один з найбільших по війні процесів за державну зраду. На лаві підсудних засіло 30 соціялістів, які намагалися відновити діяльність розвязаних партійних організацій і підготовляли — як каже акт обвинувачення — державний переворот, щоб скинути теперішній уряд і проголосити диктатуру пролетаріяту. Головними підсудними є: колишній редактор віденської „Арбайтерцайтунг" Карло Ганс Зайлер і відома соціялістична діячка Марія Емгарт. Інші підсудні це адвокати, письменники, партійні секретарі, студенти та робітники. Багато змовників утікло за кордон.

Адвокат стріляє до трибуналу.

СТОКГОЛЬМ, 16. 3. ПАТ. У місцевости Нікепінґ біля Стокгольму, дійшло в місцевому суді до кривавої події. Один з адвокатів, якому відмовили права виступати в суді, вдерся до судової салі і з револьверів в обох руках, вистрілив 12 разів до членів трибуналу. Прокуратор і сідок-робітник згинули, кількох членів трибуналу ранені. Адвокат, який стріляв, скінчив самогубством.

їнської історії та українського університету у Львові, деякі студенти-українці могли в семинарі проф. Закшевського опрацьовувати теми з історії України; дехто з них виробився на дослідника української історії.

— **Вислід „протитуберкульозних днів"** у львівському воєвідстві, які зорганізував воєвідський комітет у часі від 1. грудня м. р. до 10. січня ц. р., дав загалом із продажі протитуберкульозних значків на терені львівського воєвідства 41.500 зол. Найбільше зібрано у Львові (19.098 зол.), опісля у львівському повіті (2.130 зол.), Дрогобичі (1.595 зол.) і т. д. Із загальної суми переслало воєвідське протитуберкульозне т-во 8.300 зол. Протитуберкульозному Союзові у Варшаві, 8.300 зол. управі лічниці в Голоску під Львовом на лікування безробітних хорих з цілого воєвідства, 22.825 зол. призначено на цілі повітових протитуберкульозних організацій і 2.075 зол. на адміністрацію.

— **Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада" в Кракові** у звязку з вісткою („Діло" з 23. м. м.) пояснює, що це т-во припинено не тому, що його управа не проявляла ніякої діяльности в останніх двох роках. На ділі університетська влада припинила управу т-ва в урядуванні ще в червні 1934 р., а функції управи виконував в тому часі встановлений університетською владою комісар в особі Т. Стасика, студента філ.

— **Мінімальна освіта польських поліцистів.** Головний командант державної поліції в Польщі видав розпорядок у справі мінімального цензу освіти, вимаганої від поліційної служби. У звязку з реорганізацією вселюдного шкільництва від кандидатів на поліцистів вимагається відтепер бодай 7 або 6-ої кляси вселюдної школи, а не, як досі, чотирьох відділів.

— **Самогубство студента.** В понеділок 16. березня ц. р. кинувся під поїзд 24-літній Карло Гергардт, студент математично-природничого факультету у Львові. Причиною самогубства були знущання його товаришів студентів, які зі зависти нищили всі його наукові досвіди. Батько Карла, міщанин, замешкалий на Кульпаркові, дуже любив свого сина і не жалував грошей на його студії. Коли довідався про смерть свого сина, негайно прийшов на Вульку, де двічі зомлів зі жалю за сином. Тіло К. Гергардта перевезли до інституту судової медицини.

— **За зловживання влади.** В Тернополі відбулася судова розправа проти З. Копистянського, б. референдаря тернопільського воєвідського уряду, за зловживання влади та інші урядничі переступства. Копистянського засуджено на кару 5 літ вязниці, обнижену на основі амнестії до 4 літ. Засуджений зголосив апеляцію.

— **Помер князь Мдівані.** У місцевості Делрей Біч на Фльориді підчас гри в польо згинув трагічною смертю кн. Сергій Мдівані. Підчас гри в польо впав Мдівані з коня, а кінь ударив його копитом у голову. Десять хвилин опісля Мдівані помер. Кн. Сергій Мдівані в 1927 р. оженився був із фільмовою артисткою Полею Негрі, та в 1931 р. розвівся з нею, а оженився із співачкою Мек Кормік. Із Мек Кормік розвівся 1933 року та 5. лютого 1935 р. оженився із вдовою по своєму братові Олексієві, Люїзою ван Ален.

Дивогляди.

КРОКОДИЛІ З НЕБА.

На бразилійському побережжі мешканці міста Пара були сильно здивовані, коли вийшли на вулиці після одного хмаролому. На землі лежали малі крокодилі, що впали із хмар. Учені пояснили це явище сильним вітром, який пірвав десь із далеких мочарищ новонароджених крокодилів і перекинув із дощем на інше місце.

ЧОМУ У МІСТІ ГАСНЕ СВІТЛО.

Трапляється раз чи два на рік, що у великому місті, навіть такому як наше, гасне нараз світло. Нарікаємо тоді звичайно на погану дирекцію освітлення чи техніків, хоч причина такої темряви може бути складніша. Ось що трапилось цими днями у Відні. В одному авті їхав пес із своєю панею. Пес, відповідно до почувань своєї пані, заняв місце поруч неї. У подушці авта, на яку сів була голка. Пес стрибнув із болю так сильно, що вискочив на керму. Шофер не міг дати собі ради з кермою і авто віхало у розгоні на ліхтарню. Ліхтарня впала на будку з електричними проводами. Наслідком короткої лучби згасли в місті всі світла, зупинились трамваї, авто розбилось і шофер сильно покалічився. Все те через одну голку в невідповіднім місці.

‡ Посмертні згадки.

О. АТАНАСІЙ ЛЕВИНСЬКИЙ.

Дня 8. березня ц. р. помер по довгій недузі о. Атанасій Левинський, парох Болехова, у 75. р. життя. Покійний походив із давньої священичої сімї, якої члени займали визначні становища у нашій суспільности, як напр. луцький єпископ Степан Левинський († 1807), проф. техн. Іван Левинський († 1918) та близький свояк митрополит Спиридон Литвинович († 1869). Богословські науки покінчив у Відні. По висвяченні душпастирював у Гусятині і Вовківцях, борщівського повіту, опісля став гімназійним катехитом у Чернівцях.

На тому становищі перебув 35 літ і займався дуже ревно українською молоддю гр.-кат. обряду; для неї заснував запомогове товариство „Шкільна Поміч" і був довголітнім головою його. Заходами його повстала була в Чернівцях перед війною бурса для гр.-кат. молоді, в якій виховалося багато визначних українських громадян. По закінченні всесвітньої війни відлучено Буковину від гр.-кат. станиславівської дієцезії та утворено з Буковини й Мармарощини окрему гр.-кат. адміністратуру. Тоді вища церковна влада звернула увагу на о. А. Левинського й іменувала його капітульним крилошанином нової дієцезії.

В осени 1924. р. переселився о. Л. до Болехова. Там застав велику руїну: величнва церква була крайно занедбана, мури і черепяний дах сильно ушкоджені, гриб зїв був значну частину підлоги та проповідницю. Також ерекціональні будинки були сильно знищені. За десять літ привів о. Л. церкву до ладу: винищив гриб, виправив зовні, вкрив цинковою бляхою, упорядкував у середині, доповнив церковне уладження, що було дуже бідне та поставив гарну залізно-бетонову огорожу навколо церковного цвинтаря. Також привів до ладу ерекціональні будинки. Кошти цього великого ремонту покрив з добровільних датків, не накладаючи на парохіян ніяких конкуренційних тягарів. Був ревним священиком, добрим проповідником та визначувся гарним голосом.

Болехівські громадяни відчули сильно смерть Покійного. На похоронах, що відбулися дня 12. березня ц. р. під проводом о. дек. Сухого при співучасти 12-ох священиків, зібралися великі маси народу. Вдячні парохіяни несли на своїх раменах домовину на місце вічного супочинку і всі болехівські українські установи вислали делегації з вінцями.

о. А. Левинський осиротив дружину Богдану з Кисілевських, три доньки: Мелянію, дружину д-ра Р. Цегельського, Зиновію, дружину дир. д-ра Т. Бурачинського та Ольгу, дружину о. д-ра Гната Цегельського, і двох синів: інж. Степана в Букарешті і Богдана, абс. торгов. курсу абітурієнтів.

В. Й. П!

Ірина Волошинова родж. Петрик, дружина відомого закарпатського діяча о. дир. Августина Волошина, померла, принявши Св. Тайни, в 59. році життя і 40. подружжа дня 13. березня 1936 в Ужгороді. Похорони відбулися 15. ц. м. В. Й. П.!

Дописи.

ТЕРЕБОВЛЯ.

Заснування районової молочарні. В Теребовлі Маслосоюз урухомив районову молочарню, яка веде вже свою важну господарську працю. Доокілличне селянство радо доставляє молоко до районової молочарні, яка швидко управильнить нездорові відносини з набілом у м. Теребовлі. Бажаємо новій нашій станиці якнайкращих успіхів у праці над піднесенням рідного молочарського промислу і господарського добробуту нашого села.

КАЛУШ.

В 75-ліття смерти Шевченка. Роковини смерти Шевченка рішила філія „Просвіти" відсвяткувати в дещо відмінний спосіб, як це бувало минулими роками. А саме замість традиційного концерту відіграє Т-во „Калуський Боян" оперу Аркаса „Катерина", яку попередить „Заповіт". Своєю якнайчисленнішою участю у вечорі наше громадянство повинно вшанувати память Генія України.

ДУБНО.

До чого доводить московський шовінізм. Українське громадянство м. Дубна дістало від єпископа Олексія дозвіл на відправу панахиди в українській мові в дубенськім соборі за душу Т. Шевченка. Росіяни м. Дубна, довідавшися про це, вислали негайно до єпископа Олексія делегацію у складі Петрова і вірменина Харенджієнка з протестом проти цього дозволу. Єпископ Олексій станув на становищі, що не бачить причини, чомуб за душу Шевченка не можна було молитися в укр. мові тоді, як подібні богослуження відправляють по соборах усіх великих міст Волині.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Шевченкові роковини. В понеділок 10. березня ц. р. Шевченкові роковини почалися жалібним богослуженням в українській церкві Воздвиження Св. Хреста. Опісля в домівці Українського Добродійного Т-ва відбулися товариські сходини, на яких вступне слово виголосив проф. М. Кобрин. З черги п. Б. Козубський виголосив реферат „Шевченко — учитель народу" і п. Т. Сагайдаківська „Шевченко як маляр". На дальшу програму склалися співи і декламації поезій Шевченка.

Спорт.

ЗМАГАННЯ ВІДБИВАНКИ В САЛІ.

В салі Сокола-Батька почалися змагання за першенство Львівщини у відбиванці. В мин. суботу і в неділю грали лише жіночі дружини. Це дійсно добра думка уладжувати окремі жіночі змагання. Організація змагань була справна, гра жінок цікава.

Зпоміж усіх жіночих дружин найкраще представляється Плай, що виграв усі стрічі: з Соколом IV 2:0, з Дніпром (Вишники) 2:1, зі Стрілою 2:1 і зі Соколом-Батьком 2:1. Гра змагунок Плаю була спокійна і плянова. Інші дружини (С.-Б., Стріла, Дніпро) виказують здебільша недостачу вирівнання: поруч дуже добрих змагунок грають слабі. Численно зібрані видці живо цікавилися змаганнями, головно дуже завзятою грою Сокіл-Батько — Стріла — 2:1, що мабуть рішить про друге місце. До кінця змагань лишилося ще до розіграння три стрічі, що відбудуться в найближчу суботу, безпосередньо перед змаганнями мужеських дружин.

Покищо в табелі змагань за першенство Львівщини веде Плай — 8 точок, 2) Сокіл-Батько 6 т., 3) Стріла 6 т., 4) Дніпро 4 т., 5) УССК 2 т., 6) Сокіл IV.

ПЛИВАКАМ ПІД УВАГУ.

У четвер 19. березня ц. р. відбудеться чергова година пливацьких тренінгів у критій пливальні при вул. Яблоновських ч. 5. Початок тренінгу в год. 18.45. Білети по 50 сот. можна купити в „ЕКО" при вул. Сикстуській 29, у кооп. „Пласт", вул. Руська ч. 3 і в харчівні Т-ва „Основа".

МЯЧЕВІ ЗМАГАННЯ.

В мин. неділю відбулися у Львові такі товариські змагання:

Погонь — Сокіл II. 14:0 (4:0). Погонь виграла легко і без зусиль. Увесь час грачі Погоні пересиджували під воротами II. Сокола.

Гасмонея — Т. С. Л. 4:2 (2:1).

Світезь — Лехія 1:0 (1:0).

КРАКІВ. **Краковія — О. VI. Катовиці 4:0 (3:0).**

КОПАНИЙ МЯЧ ЗА КОРДОНОМ

БУДАПЕШТ. **Мадярщина — Німеччина 3:2 (1:1).** Міждержавні мячеві змагання в Будапешті між репрезентаційними дружинами Мадярщини і Німеччини закінчились перемогою мадярів.

ЛЬОНДОН. **Шотляндія — Англія 1:0.** Змагуни-аматори Шотляндії перемогли аматорську репрезентацію Англії.

ГАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬОНДОН. **Ірляндія — Валія 4:1. Англія — Шотляндія 2:0**

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

НОВА ХАТА, двотижневий журнал для плекання домашньої культури. Львів, 15. березня 1936. Р. XII. Ч. 6. Зміст: І. Пеленська: Погляди Шевченка на жінку та її формування. — Із листів Шевченка до Марії Максимовичевої. — Володимир Січинський: Кераміка княжих часів. — Натала Сас: Бабочки перша туалета. — Притання. — Із наших літниць. — Сирі салати. — Із проблем доброго тону. — Ручні роботи. — Приписи. — Софія Русова: Мої спогади.

ШЛЯХ МОЛАДЗІ. Вільня, люты 1936 г. Год. VIII. Нр. 2.

Листування Редакції.

Чорний Крук. Легітимація потрібна вам не перед 18-го ц. м.

Чи справді для оборони?

ТОКІО, 16. 3. ПАТ. Як подають офіційні джерела, плян уряду передбачує поважне скріплення усіх оборонних сил; у травні обговорюватимуть програму дозброєння. Військові круги домагаються: 1) основної модернізації воєнного матеріялу, 2) поважного збільшення яп. військ у Манджурії та у Півн. Китаю, 3) створення нового міністерства, яке координувало би керму сухопутними, морськими та повітряними силами, 4) сильної розбудови протилетунської оборони, 5) контролі над промислом, що потрібний для нац. оборони.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри

Український Нар. Театр ім І. Тобілевича.

Перемишль:
17. III. Дівча з Маслосоюзу.
18. III. Отаман Пісня.
19. III. Лев з Абісинії.
20. III. Нова теща.
22. III. Премієра, уривок з життя У. Г. А. Меріям Лужницького „Інваліди“.

Ярослав:
21. III. Дівча з Маслосоюзу“.
22. III. Лев з Абісинії.

Український Молодий Театр „Заграва“.

Єзупіль:
17. III. — Голгота.

Калуш
18. III. —Голгота.
19. III. — Голгота.
20. III. Дума про Нечая.

Болехів:
21. III. 3. поп. Голгота.
22. III. 3. поп. Голгота.
22. III. 8. веч Дума про Нечая.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 17. III. год. 8. веч. Аб. 11 „Графіка пані генеральової“.

Середа, 18. III. год. 8. веч. Аб. 12. „Бал у Савою“ виступ І. Кульчицької та Каз. Дембовського.

Четвер, 19. III. год. 8. веч. Аб. 13. Премієра „Панотець Марко“.

Пятниця, 20. III. год. 8. веч. Аб. 13. „Панотець Марко“.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 18. III. год. 8. веч. Аб. 11. „Трафіка пані генеральової“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Циганський барон“ (на основі оперетки Ів. Штравса).
АТЛЯНТИК: „Каштан Бляд“ (Олівія Гевіленд і Ероль Флин).
ВАНДА: „Тунель“, „Цісарські лови“.
ГРАЖИНА: „Дівча з Будапешту“ з Мартою Еґерт.
КАСИНО: „Ця або ніяка“ (Джіта Альпар).
КОЛІСЕЙ: „Караніа“, „Ліцитуємо світ“.
КОПЕРНИК: „Пепі“, гротеска „Водні збиточники“.
МАРУСЕНЬКА: „Шір-Гашірім“ і додаток „Співаймо всі разом“.
МІРАЖ: „Пошлюбна ніч“ з Анною Стен.
МУЗА: „Епізод“ із Павлею Веселі.
ПАН: „Анна Кареніна“ з Гретою Гарбо.
ПАКС: „Я збіґлець“ (Павло Муні).
ПАЛЯЦ: „Давид Коперфільд“ на осн. Чарлза Дікенса.
РАЙ: „Недокінчена симфонія“ з Мартою Еґерт.
СВІТ: „Недокінчена симфонія“ з Мартою Еґерт.
СТИЛЕВЕ: „Метрополітен“ і ревія.
ТОН: „Все місто говорить про те“.
УТІХА: Під гарячим небом Арґентини“ та ревія.
ХИМЕРА: „Золотоволосий шибеник“ (Шерлі Темпль).

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(вул. Марійська 5.)

Новий Єрусалим у 1936 р.

Закордонне радіо.

Вівторок, 17. березня 1936.

Віденць (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 20.00 Зов батьківщини — муз., спів, 22.10 Арії та пісні — Дітмер баритон, **Брно** (325,4) 17.20 Естонські нар. пісні, 19,45 Словаччина співає, орх., хор, солісти, **Кошиці** (259,1) 12.35 Концерт, 17.35 Словацькі нар. пісні, **Мор. Острава** (269,5) 17.35 Шубертові пісні, 21.15 „Ля серва падроне“ ком. опера Перґолезія, **Праґа** (470,2) 18.20 Солісти, муз., спів, 19.10 Концерт військ. музики, 20.15 Форт. концерт б-дур Брамса, **Париж** (1648) 12.00, 13.15 Концерт, 17.00 Камер. концерт, пісні й сольові твори, 21.45 „Алярмовий дзвінок“ ком. Генекена й Коліса, **Білгород** (437.3) 11.00 Концерт, 12.00, 20.30 Пісоньки, 16,20 Камер. музика, 18.00 Танк. музика, 19.50 Форт. ресітал, **Берлін** (356.7) 14.15 Мельодії зі звукових фільмів, 16.00 Дрібнички в музиці та слові, 19.20 Російська пісня 19. століття (Кав юс мецосопр.), 20.10 Російські мельодії і танки Серг. Борткевича (для форт.) 20.25 „Легенда про сліпу Ялзанту“ гр. од. Чайковського, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00, 20.10 Музика, **Ляйпціг** (382.2) 12.00 Вок.-муз. концерт, 19.0 Співайте та смійтеся з нами (для молоді), **Мінхен** (405,4) 16.50 Концерт, 20.10 Фрагм. з оп. Вердія, **Будапешт** (549.5) 19.30 Популярні мельодії в супр. циг. орх., 19.55 Форт ресітал, 20.35 „Сумерк богів“ оп. Вагнера, II. і III. дія, **Мілано** (368.6) 17.15 Танк. музика, 20.35 „Циганське кохання“ оп. Легара, **Рим** (420.8) 20.35 Вечір опер Пуччінія.

Середа 18. березня 1936

Віденць (506,8) 12.00, 13.10, 20.40, 22.10 Концерт, 17.15 Сучасні австр. композитори, **Братислава** (298,8) 19.30 „Бетговен“ опера, **Брно** (325,4) 21.30 Звіринний світ, концерт, **Праґа** (470,2) 16.10 Танк. музика 19.30 „Мадам Батерфляй“ оп Пуччінія, **Париж** (1648) 18.30 Симф. концерт, 21.45 „Гріпальят“ ком. Гр. Бернара, **Білгород** (437,3) 11.30 Концерт, 13.15, 19.50 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16.45 Камер музика та нар. пісоньки, 19.00 Форт. твори Р. Реслера, 20.10 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 18.00 Балади, **Ляйпціг** (382,2) 16.20 Андерсенові казки в музиці, 18.00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 13.15 Популярна музика барока, 19.00 Варіяції та фуґа Реґера на тему Моцарта, **Ленінград** (1224) 18.00 „Князь Ігор“ оп. Бородіна, **Будапешт** (549,1) 18.20 Скрипка, 19.30 Концерт, **Мілано** (368,6) 11.30, 19.45 Легка музика, 20.35 „Ля Валлі“ оп. Каталанія, **Рим** (420,8) 13.10 Легка музика, 20.35 Хор.

Львівське радіо.

Вівторок, 17. березня 1936.

6.30 Раншня авдиція, 6.50, 7.30 Музика з гр. пл., 7.20 Раншній денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Для мол. дітей: „На ярмарці“, 12.30 Сучасна опера з гр. пл., 13.25 Хвилина домашнього господарства, 13.30 З ринку праці, 13.35 Концерт бажань, 15.15 Експорт, 15,20 Біржа, 15.30 Оперетк. музика, 16.00 Скринька ПКО, 16.15 Веселі пісоньки та дільоги з гр. пл., 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Краса краєвидів у Польщі, 17.15 Краєвиди в музиці (вик. камеральна орхестра), 17.50 Говорена енциклопедія, **18.00 Концерт югославянської музики у виконанні Марії Сокіл і Антона Рудницького,** 18.30 Літер. нарис: Ексцеленція письменник (гр. Войтіх Дзєдушицький), 18.50 Актуальний фейлетон, 19.00 Збірна војська авдиція, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Гумор Льва Слезака — монольоґ. 20.10 „Чар одностройю“ оперетка Мих. Свєжинського; у перерві: Вечірній денник, Із сучасної Польщі, 22.15 Спортові вістки, 22.25 Рекламовий концерт, 22.40 Людомир Ружицький: „Райський птах“ із гр. пл., 22.45 Рецитація творів Іни Беневської, 23.05 На добраніч — гр. пл.

Середа, 18. березня 1936.

6.30 Раншня авдиція, 6.50, 7,30 Музика з гр. пл., 7.20 Раншній денник. 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Дитина в передшкільному віці: Фізичний розвиток дитини, 12.30 Концерт орх., 13.25 Домашнє господарство. 13.30 Концерт бажань із гр. пл., 16.00 Гутірка Майстерчденки з Лінцианною: „Буде нам потрібний барометер“ (для ст. дітей), 16.20 Віольончелевий ресітал, 16.45 Гутірка музика зі слухачем радія, 17.00 Дискутуємо: Про межі толеранції, 18.00 Літер. нарис: „Психольоґічний епос Керменція“, 18.15 Рекламовий концерт, 18.25 Гутірка: „Его те фацієм, мосці пане“, 18.35 Сальонове тріо, 19.00 Промова през. Мосціцького, присвячена марш. Пілсудському, 19.15 Воєнні пісні, 19.35, 19.40 Спортові вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 20.00 Польські композитори в гр. пл., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Авд: Творчість Фр. Шопена (вик. Леоп. Мінцер), 21.40 У польських лавреатів 1935/6 р., 21.35 Актуальна господарська гутірка 22.05 Військові марші, 22.30 Концерт орхестри, 23.30 Льокальне закінчення авдиції.

Радіокутик.

ВИСЛІДИ КОНКУРСУ „ПОЛЬСЬКОГО РАДІЯ“.

В помешканні „Польського Радія“ в Варшаві відбулося зібрання конкурсового суду в справі великого конкурсу на абонента ч 500.000. Після розгляду відповідей показалося, що серед надісланих 4217 листів — влучних було 80. Ці особи вгадали, що „Польське Радіо“ зареєструє у своїх картотеках півмільйонового абонента 15. січня 1936 р.

ЮГОСЛОВЯНСЬКА МУЗИКА.

Концерт 17. березня в год. 18.00 буде присвячений усім напрямкам югословянської музики, почнаючи від старших аж до сучасних. Пісні кількох югословянських композиторів почують радіослухачі в виконанні досконалої сопраністки М. Сокіл у супроводі піяніста А. Рудницького, який крім того виконає кілька фортепіянових творів.

Ширіть наш часопис!

БІРЖА.

Гроші.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.25—5.27.

Нім марка 1·40—1·45, фр. франки 34.85 35·10, шв. франки 172.75—173·50, фунти стерлінґи 26·15—26·30, австр шілінґи 98.50—100.00, чеські кор. 19.00—20.00, рум. леї 28.00—30.00, італ. ліри 32.00—34.50.

Золото: Доляри 9.03—9.07, Рублі 47.50—48·50, Фр. франки 34.50—35·00, Корони 36·40—37·00. Дукати 83.00—83.70; 1 грам золота 5.93.

Срібло: Корони 0.27, Рублі 1.20, Фльорени 0.65—0.70.

Долярівка 53,00—54.00.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від до
Гречка на млино	15.00—15.25
Гречка паст.	14.00—14.25
Лен	37.00—39.00
Крупи гречані	24.50—25.50
Кмін	90.00—100.00
Висівки житні	9.25—9.50
Висівки пш. грубі	10.50—11.00

Інші курси без змін.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 16-го березня н. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·70 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.74·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз в експортовім опакуванням дає зачет по . . .	2·75 „
1 л. молока від 11. І. 1936	0·15 „
1 к. яєць	2.80 „

Тенденція на масло і на молоко слаба, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 16. III. н. р. платить своїм достачцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курки мол. товсті без остріг 1. кл.	1.05 зол.
Курки товсті з остроґами 1. кл.	0.95 „
Гуси товсті 1. кл.	1.10 „
Індички товсті 1. кл.	1.25 „
Пантарки товсті 1. кл.	1.25 „
Качки товщені 1. кл.	1.15 „

Приймає кури, качки, індики й пантарки в необмеженій кількости.

Птицю невгодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових достачів.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІҐЕНТНА жінка займеться господарством у священика на селі. Зголошення для „Рутинованої“ у п. Сусоловської, Тарновського 14. партер. 1679

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНТЕЛІҐЕНТНА особа потрібна негайно для догляду хорої в повітовому місті Зголошення з рекомендаціями до Адміністрації під „Лагідна“. 1696 1—1

КУПНО - ПРОДАЖА

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна вживані на ріжні ціни дешево продає, міняє, Ганак, Пілсудського 21, перший поверх. 1675 3-10

МЕШКАННЯ

ЗАМІНЮ 3 покої комфортові, чищш передвоєнний за 2 такі самі, або винайму гарну кімнату від господаря, з меблями або без, солідній особі. Ґрунвальдська 8, м. 2 1697

РІЖНІ

П. Т. СТОЛЯРІ! На весняний сезон великий транспорт найновіших форнірів, продаю їх по цінах точно пристосованих до теперішних часів. Дикти, фльонки у великім виборі. Альтбах, Шпитальна 10. 1613 3—4

ЛЯМПИ електричні і бронзівничі вироби поручає вирібня „ЕЛЄКТРОМЕТАЛЬ“, Львів, Вірменська 16. 1640 5—5

НАПРАВА ВІЧНИХ ПЕР „Прецизія“, Рутовського 12, Ринок 29. 1567 6—10

ФОРТЕПІЯН короткий, крижовий „Вірта“ оказійно дешево на продаж. Пекарська 15, І. п. Бартошевський. 1656 5—5

БОЗИ ЩЕПЛЕНІ в гарних відмінах по .20—1.50 зол., овочеві деревця, продає Магопольське Рільниче Товариство, вул. Коперника 20, тел. 200-88. 1701 1—5

Oetkera

будині і тіста

— це знамениті лакоминки і справжня пожива:

Заступництво: Вольфрам і Розенкранц — Львів, Пілсудського 11.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ СЕРЦЯ І ЛЕГКИХ

Д-р КОНСТАНТІН

ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА 4.

Пересвітлювання Рентґеном — Діятермія Кварцова лямпа. 1-/

Чахотка легенів

є невблаганна і щороку, без ріжниці полу, віку й стану забирає дуже багато жертв. При поборюванні недуг: бронхіту, грипи, дошкульного кашлю, що перетомлює і т. ін. вживають лікарі

„БАЛЬСАМ ТРІКОЛЯН АҐЕ“,

який улекшує виділювання плювотини та усуває кашель 13/III 29—/

Порошки на **БІЛЬ ГОЛОВИ** для дорослих і дітей. ... **KOWALSKINA**

ХЕМ. ФАРМ. ФАБР. АП. „КОВАЛЬСКІ“ ВАРШАВА

ЯСНОВИДЕЦЬ, проф. таємних наук ГУТЕМП, дає поради в найбільш скомплікованих справах особисто і письмово. — Площа БЕНЕДИКТИНСЬКА 5, двері 4, побіч Стрілецького. 1653 5-5

МЕХАНІЧНА ВИРІБНЯ

ПАПЕРОВИХ МІШОЧКІВ

та інших виробів з паперу

МАРІЯ ЛИСАКОВСЬКА І СКА

Львів, Ліндого 2, тел. 108-73.

691 Солідне виконання, ціни низькі. 1-/

Кооператива „БАЗАР“

У ЛЬВОВІ, РУСЬКА 3

поручає СВІЖІ ВЕСНЯНІ НОВИНИ З ОБСЯГУ МУЖЕСЬКОЇ, ДИТЯЧОЇ І ЖІНОЧОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ. 1678 2—/

ОДИНОКА ХРИСТІЯНСЬКА ВИРІБНЯ

сіток до огорожі і сіток до ліжок та всілякі шлюсарські роботи

М. ВЕНЦЕК, Пелчинська 24 (тел. 215-10). 1702 1-10

Меблеві покриття

хідники, церати, капи і накидки у найбільшім виборі поручає

ФРЕНКЕЛЬ І ЛІДЕР, Львів, Леґіонів 25, в подвірю. Тел. 286-38. 1700 1—10

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.